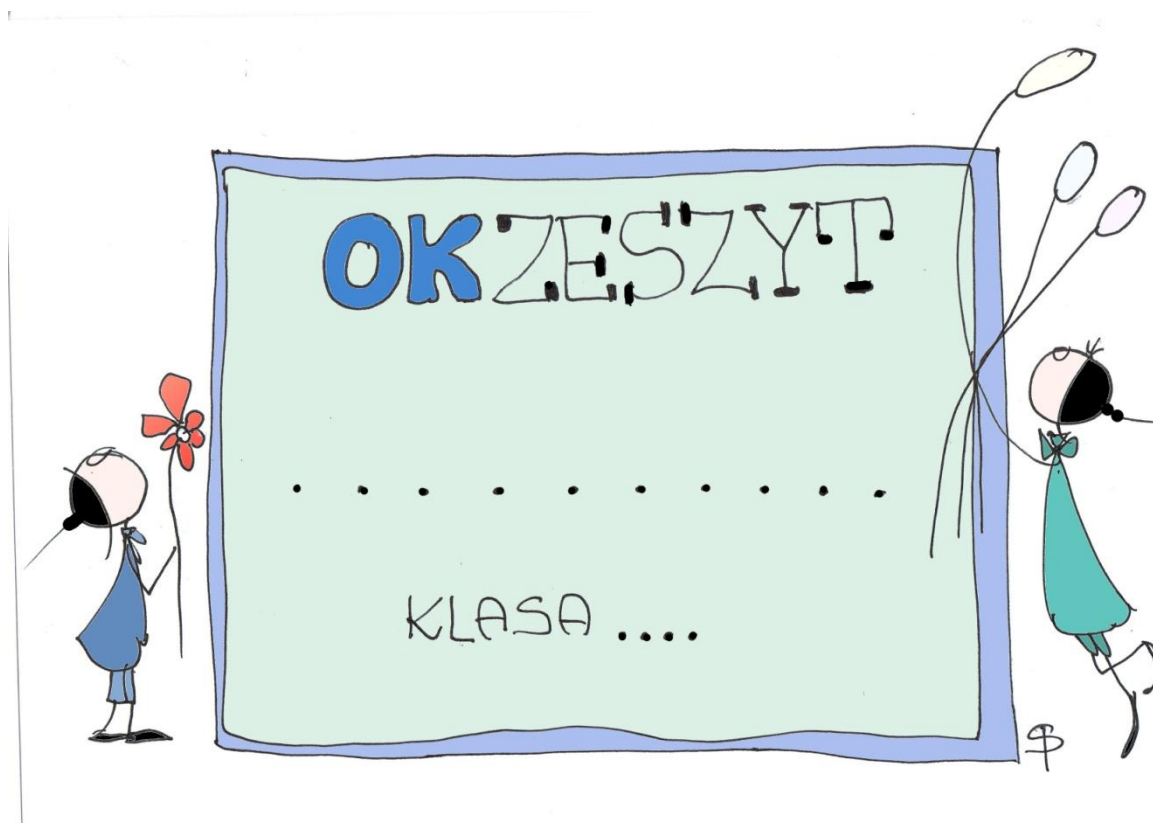

Doskonalenie uczniowskich OK-zeszytów

Autor: Marta Dobrzyńska

Rysunki: Danuta Sterna

Wydawca:

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej

ul. Noakowskiego 10/1

00-666 Warszawa

www.ceo.org.pl

OK zeszyt jest jedną z najlepszych metod ułatwiających naukę. Jest miejscem, w którym zebrane są najważniejsze informacje z danego działu. Utrwalenie wiadomości z OK zeszytem jest o wiele łatwiejsze niż nauka z książką, ponieważ wszystkie wiadomości zebrane są w jednym miejscu. Dzięki łatwym sposobom prowadzenia OK zeszytu nie jest to męczące ani czasochłonne. Mapa myśli oraz refleksja, która także znajduje się w tym zeszycie jest zbiorem informacji na jednej stronie. Z mojego punktu widzenia taka rzecz jak OK zeszyt jest bardzo pożyteczna dla uczniów[1]. (Karolina, uczennica Gimnazjum w Zespole Szkół w Łęgu Probstwie)

OK Zeszyt to inicjatywa Danuty Sterny pracującej w programie Szkoła Ucząca się (prowadzonym przez Centrum Edukacji Obywatelskiej i Polsko-Amerykańską Fundację Wolności).

Zeszyt wykorzystywany JEST przez:

1) ucznia – jako materiał pomagający w przygotowaniu się do sprawdzianów, uczący zapisywania użytecznych refleksji oraz śledzenia własnego procesu uczenia się,

2) nauczyciela – jako pomoc przy monitorowaniu pracy uczniów i wyciągania wniosków do planowania nauczania.

Dzięki OK zeszytowi uczeń się uczy, a nie jest nauczany i to jest sedno idei OK zeszytu. Zmienia to również podejście nauczyciela do nauczania, wymaga od niego większego przygotowania, ale również daje mu szansę na towarzyszenie uczniowi w procesie uczenia się i zdejmuje tę krępującą odpowiedzialność pt. „Ja go muszę nauczyć”. Nauczyciel przechodzi na inną pozycję – „Ja mu pomagam się uczyć”. Zachęcam nauczycieli do wypróbowania pracy z OK zeszytem. Zdecydowanie lepiej jest to robić w grupie nauczycieli uczących tego samego przedmiotu i wymieniających się doświadczeniami.

Udział w przedsięwzięciu nie wymaga żadnych zgód, zależy tylko od woli nauczyciela i jego uczniów. Wspólnie przygotowujemy się do prowadzenia zeszytu z uczniami, w tym:

- każdy zaprojektuje zawartość zeszytu dla swojej klasy,
- zaplanuje sposób wprowadzenia OK zeszytu do pracy z uczniami,

- zaplanuje sposób ewaluacji pracy z zeszytem, na bieżąco będziemy dzielić się doświadczeniami w pracy z OK zeszytem,
- wyciągniemy wnioski na przyszłość,
- zakończymy doświadczenie w czerwcu - świętowaniem sukcesu i rozdaniem dyplomów nauczycielom i klasie biorącej udział w „projekcie”,

Praca z OK zeszytem została zaplanowana na kilka kroków:

Krok I: ustalenie elementów, które mogłyby/powinny znaleźć się w zeszycie, aby spełniał on swoje pomocnicze funkcje. Zaproponowaliśmy następujące kategorie:

- Cele lekcji,
- Kryteria sukcesu;
- Refleksje własne ucznia
- Mapy myślowe związane z tematem
- Ważniejsze prace, których wykonanie warto zapamiętać (zadania mniej ważne np. ćwiczenia mogłyby być wykonywane poza zeszytem)

- Podsumowania lekcji
- . Prace domowe
- Komentarze nauczyciela do prac ucznia zarówno wykonanych podczas lekcji, jak i domowych
- Ocena koleżeńska
- Samoocena
- Odpowiedź ucznia na pytania kluczowe

Krok II: Po ustaleniu zawartość zeszytu, każdy decydujący się na prowadzenie zeszytu ustala formę techniczną zeszytu: grubość, wielkość itp. oraz sposób oceniania zeszytu. Oceniania rozumianego szerzej jako dawanie uczniowi informacji o jego pracy z zeszytem.

Krok III: Polegać będzie na pracy z zeszytem w codzienności szkolnej, a na koniec semestru na jej podsumowaniu. Ten krok trwał będzie do końca roku szkolnego.

Proponujemy, aby praca z zeszytem wyglądała tak, że nauczyciel pomaga uczniom zapełniać zeszyt niezbędnymi i wcześniej wybranymi elementami, decyduje,

6

które z prac zostaną zamieszczone w zeszytcie. Co pewien czas zbiera zeszyty, wpisuje w nie komentarze lub poleca wykonanie oceny koleżeńskiej lub samooceny. Uczniowie dbają o prawidłowe prowadzenie swojego zeszytu. W ustalonym terminie zeszyt jest „oceniany” przez nauczyciela, kolegę lub koleżankę lub przez samego właściciela zeszytu. Cyklicznie nauczyciel poświęca podczas lekcji czas na omówienie korzyści płynących z prowadzenia zeszytu i przyjmuje też uwagi krytycznie od uczniów i odpowiednio modyfikuje pracę z OK zeszytem.

Praca z zeszytem przybiera różne formy w zależności od wieku uczniów.

W nauczaniu wczesnoszkolnym liczba obowiązkowych elementów powinna być mniejsza i nauczyciel musi bardziej interweniować w prowadzenie przez uczniów zeszytów. Czym uczniowie starsi, tym powinni mieć więcej swobody i większy udział w planowaniu pracy z zeszytem.

Krok III zaczęlibyśmy realizować po feriach zimowych. Ustalilibyśmy (każdy ze swoimi uczniami) refleksyjne STOP KLATKI, w których zastanowilibyśmy się z uczniami, jak nam idzie, sprawdzali zeszyty i dzielili się z innymi nauczycielami zdobytymi doświadczeniami.

Sposób zebrania i opracowania ewaluacji pozostaje jeszcze nieustalony.

Krok IV: Z czasem, gdy praktyka zeszytu przyjęłaby się w szkole, można byłoby włączyć cały zespół nauczycieli.

Z czasem, gdy praktyka zeszytu przyjęłaby się w szkole, można byłoby włączyć cały zespół nauczycieli, czyli ustalać wspólnie zawartość zeszytu, czyli np.: cele lekcji, kryteria, podsumowanie w formie refleksji uczniowskiej, sprawdzona praca domowa, ważniejsze prace uczniowskie wraz z informacją zwrotną (od nauczyciela, lub od kolego lub samoocena). Praktyka Zeszyt mogłaby służyć, jako wyznacznik do planowania lekcji (co zdaniem nauczycieli powinno znaleźć się w zeszycie, aby pomóc uczniowi w uczeniu się?), korzystniejszy zamiennik z podręcznikiem (uczniowie sami tworzyliby własny zapis procesu uczenia się, który byłby pomocny na przykład przy powtórzeniu) oraz sposób dokumentacji pracy ucznia i oceny jego pracy (nauczyciel mógłby na podstawie zeszytu ucznia ocenić jego postępy w uczeniu się).

Jeśli praca z OK zeszytem sprawdzi się, to od września będziemy planować krok IV.

Może dzięki temu ruchowi zeszyt wróci do szkoły z pożytkiem dla uczenia się uczniów i efektywnego nauczania nauczycieli. Może OK Zeszyt spełni nasze oczekiwania, czyli będzie:

- Wpływać korzystnie na planowanie lekcji zarówno przez nauczyciela, jak i wspólnego planowania razem z uczniami.
- Służyć do monitorowania nauki uczniów przez nich samych i przez nauczyciela.
- Służyć ewaluacji procesu uczenia się uczniów

OK zeszyt jest też OK-ejowy, czyli pomaga wprowadzać w nauczaniu strategię OK. Ma to odbicie w wyborze elementów, które mają znaleźć się w zeszycie, wprowadzenie samooceny o oceny koleżeńskiej oraz oczywiście informacji zwrotnej idącej od nauczyciela, ale przede wszystkim OK zeszyt popiera strategię V, czyli czyni z uczniów współautorów ich procesu uczenia się.

Strategie OK lub strategii uczenia się:

1. Określanie i wyjaśnianie uczniom celów uczenia i kryteriów sukcesu.
2. Organizowanie w klasie dyskusji, zadawanie pytań i zadań, dających informacje, czy i jak uczniowie się uczą.
3. Udzielanie uczniom takich informacji zwrotnych, które umożliwiają ich widoczny postęp.

4. Umożliwianie uczniom, by korzystali wzajemnie ze swojej wiedzy i umiejętności.

5. Wspomaganie uczniów, by stali się autorami procesu własnego uczenia się.